

No. 39 VOORJAAR 1969

O BONITAS!

HALFJAARLIJKS BULLETIN
VAN DE STICHTING „DIONYSIUS DE KARTUIZER”

Bestuur van de Stichting: jhr. mr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden, Zwolle, voorzitter; mr. J. H. Deurvorst, Vijverweg 17, Wassenaar, telefoon 9245, secretaris en waarn. penningm.; mr. H. J. J. van den Biesen, Joppe (Gld.); dr. J. J. M. de Groot, S.C.J., Rotterdam; dr. C. de Groot, S.J., Delft; Ant. Timmers, S.J, Wassenaar en mgr. A. W. G. Wiegerink, Utrecht, leden.

Postrekening: no. 50315 ten name van Penningmeester van de Stichting „Dionysius de Kartuiser” te Wassenaar.

Bankrekening: Nederlandse Credietbank, kantoor 's-Gravenhage (giro 80290).
In België: postrekening 4972.74, Brussel.

Homilie, uitgesproken door Mgr. Moors, bisschop van Roermond, tijdens de plechtige consecratie van de abdijkerk der paters benedictijnen, St. Benedictusberg te Mamelis (Vaals) op 4 mei 1968*

Het is niet dan met enige aarzeling dat ik op deze grote en heugelijke dag enkele woorden tot u wil zeggen. „Aarzeling” omdat ik weet geen woorden te kunnen vinden, die de betekenis van de kerkconsecratie mooier en juister tot uitdrukking brengen dan de liturgische teksten dat doen. De Introïtus spreekt van een ontzagwekkende plaats, een woning van God. Het Graduale zegt ons: Deze plaats is door God zelf gemaakt; zij is een onschatbaar geheim en zonder smet.

Het ontzagwekkende, het geheim brengen wij niet dichterbij ons door

* Met toestemming van Mgr. P. J. A. Moors, bisschop van Roermond plaatsen wij deze toespraak. Wij zijn hem daar zeer erkentelijk voor. Indien er ooit een tijd geweest is, dat gebed en bezinning noodzakelijk zijn, dan is het wel in dit tijdsgewricht.

**Mariabeeld
uit de Kartuize van het
Meerhem
te Gent**

Op de grondplannen van het kartuizerklooster te Rooigem (1328-1572) en van de kartuizerij op het Meerhem (1584-1783) zien wij een wapenschild versierd met drie klaverblaadjes, symbool van de H.-Drieëenheid. Het „Lievrouwbeeld van de H.-Drieëenheid”, dat eertijds in het voormalig kartuizerklooster werd vereerd, siert heden ten dage nog de gevel van het instituut St.-Jan de Deo op het Fratersplein (tot 1942 *Chartreuzeplein*) te Gent.

„Dit is het schoonste, kunstzinnigste kapellebeeld van heel de stad Gent met haar honderden kapelletjes en gevelbeelden”. Aldus Gabriël Celis, priester, Gentse geschiedschrijver.

Uiterst zeldzaam is deze 17e eeuwse, zwierige gekroonde Madonna in gebakken potaarde. Zij stelt ons de Lieve vrouw van de H.-Drieëenheid voor; onder haar voet kronkelt het serpent; haar goddelijk kind staat vóór haar en houdt in de linkerhand de wereldbol, in de rechter het kruis, symbolen van zijn godheid en onze verlossing. God de Vader, omstraald door een lichtbundel, kijkt welgevallig uit de wolken op haar neer; de H.-Geest wordt voorgesteld door een duif die omgeven is van talloze engelenkopjes; het geheel wordt omlijst met sterretjes.

Volgens de overlevering werd dit beeld eertijds vereerd in de kartuizerij op het Meerhem te Gent.

In het dokument nr. 41 van het archief, van het bisdom Gent, over het kartuizerklooster, vinden we, op datum van 20 december 1668, de rekening voor het herschilderen van een Lievrouwbeeld „in den pand”. Verder in dokument nr. 57, op het einde van het Oostenrijks tijdvak in 1782, wordt het beeld niet meer vermeld in de verplichte inventarislijst. Tijdens het Oostenrijks bewind, of vóór de Franse revolutie, wordt het dan verborgen in het veld achter de kartuize.

Als bij toeval vindt men het later, in het beruchte cholerajaar 1832, terug en plaatst men het boven een poortje, tussen twee huizen in een straat langs de waterkant *Dobbelhuizen* genaamd. Deze straat heet in 1905 *Chartreuzenstraat*, nu sedert 1942 *Kartuizerlaan*.

In 1905 bestaat het Meerhemkanaal nog. Bij het dempen van de waterloop en het slopen van de huizenreeks wordt de beeldengroep teruggebracht naar de plaats van herkomst, de voormalige kartuize, het huidige instituut St.-Jan de Deo.

De herstelling geschiedt door toedoen van Weleerw. Heer J. J. Honhon (1837-1916) een priester, die in het rusthuis verblijft. Hij zorgt er voor dat het eeuwenoude beeld in een twee meter hoge nis prijkt boven de ingangspoort die op de oude kartuizerkerk uitkomt en waarlangs de gelovigen, uit de buurt, 's zondags binnegaan om er hun zondagsplicht te vervullen.

Rond het beeld komt Maria's eretitel: „Sancta Maria, Filia Patris, Mater Filii, Sponsa Spiritus Sancti”. Men plaatst er twee mooie lantaarns naast, welke men aansteekt op de dagen en maanden aan onze Hemelmoeder gewijd. De bezoekers en voorbijgangers worden daardoor uitgenodigd tot een devote Mariagroet.

De solemne inwijding, met speciale toelating van Mgr. Stillemans, bisschop van Gent, heeft plaats op dinsdag 15 augustus 1905, feest van Maria Tenhemelopneming. De plechtigheid geschiedt vóór de hoogmis van acht uur en wordt geleid door Z.E.H. Kanunnik De Riemaecker, toenmalig directeur der Broeders van St.-Jan de Deo.

In het voorjaar 1934 wordt de voorgevel van het instituut vernieuwd; de hoofdingang wordt in zgn. Franse steen opgetrokken terwijl de reeds vroeger gebruikte Balegemse steen, nog afkomstig van de kartuizers, door de bekende beeldhouwer Octaaf Sinia wordt verkapt tot een passend voetstuk voor de gevelkapel. *)

Nu meer dan drie eeuwen wordt dit enig mooie barokbeeld, overblijfsel van de kartuizers, op het Meerhem vereerd. Eminente kunstkenner staan er op dat het voor het nageslacht blijft bewaard.

*) Zo ook heeft Lieven Bauwens in 1799 de stenen van de gesloopte kluizen der kartuizers gebruikt om er een grot van te maken welke in 1881 omgevormd werd tot een Lourdesgrot.

Het hoeft niet gezegd dat de Broeders Hiëronymieten het „Lievrouwbeeld van de H.-Drievuldigheid” in ere houden en er over waken dat het in hun midden blijft tot heil van het huis, zijn bewoners en zijn omgeving.

Gent (B)

Br. A. Vanderfeesten.

Bronnen::

Archief van het Bisdom Gent over het kartuizerklooster.

Dagblad „Het Volk” — donderdag 17 augustus 1905.

„Nood zoekt troost” door G. Celis — 1941.

„Gebuurtkapellekens en Gevelbeelden te Gent” door G. Celis — 1949.

Parochieblad van H. Kerst te Gent (bijdrage van A. Joos) — 1955.

Nationaal Oriëntatiecentrum voor kerkelijke roeping

Stationsstraat 11, Tilburg.

Het Centrum is begonnen als dekenaal Centrum voor Tilburg. Het werd in 1965 interdiocesaan voor de bisdommen Den Bosch en Breda en nationaal voor de gehele Nederlandse Kerkprovincie in 1968.

Het bestuur wordt gevormd door:

- Een bisschop namens het episcopaat.
- Een afgevaardigde uit de roepingenraad van elk bisdom.
- Een afgevaardigde uit elk van de drie stichtingen van religieuzen en van de werkgroep monialen.
- Enige leden die door genoemde afgevaardigden benoemd worden.

De huidige voorzitter is Mgr. Th. Zwartkruis, bisschop van Haarlem, de huidige vice-voorzitter is de heer L. Jansen, burgemeester van Oss.

Het doel van het Centrum is, kort samengevat, informatie te verschaffen over alle mogelijke vormen van kerkelijke roeping.

Dit wat nader te omschrijven laten wij over aan twee journalisten:

„Dit Centrum, ondergebracht in een gesloten huis, is een centrum met een open-deur. Iedereen is welkom. Iedereen kan er kennis nemen van de aanwezige documentatie, die in zijn veelheid zodanig is opgezet, dat oud en jong — voor eerste oriëntatie en verdere studie — voldoende mogelijkheden geboden worden.

Het Centrum wil hulp bieden aan iedereen, aan alle categorieën van de maatschappij, aan ouders en leerlingen van lagere en middelbare scholen en van andersoortige opleidingen, aan studenten, verpleegsters, onderwijzers, religieuzen, priesters enz.

In groepsverband, in persoonlijke gesprekken, telefonisch of schriftelijk wordt antwoord gegeven op vragen over kerk en wereld, roeping, kloosterleven, priesterschap, ontwikkelingshulp, missionering enz.

Een van de uitgangspunten is, dat de zogenaamde roepingencrisis een uitdaging bevat om in de Geest des Heren te trachten de tekenen van deze tijd te verstaan en om te trachten daaruit ook met name van de roeping een juiste gevolgtrekking te maken’.

A.R.K.A. Orgaan van de Algemene R.K. Ambtenarenvereniging, 27 april 1968.

‘In goed twee jaar werd dit eenvoudige, smaakvol ingerichte herenhuis aan de Tilburgse Stationsstraat 11 een kerkelijk voorlichtingscentrum, waarvan de betekenis voor de Nederlandse kerkprovincie moeilijk kan worden overschat.

‘Ons stond voor ogen om vanuit een onafhankelijke positie voor te lichten over de kerk en haar taak in de wereld, haar instellingen en werkgebieden, opleidingen, orden en congregaties’, zegt Pater Brekelmans. Die gedachte is duidelijk verwezenlijkt in het Centrum, in de selecte bibliotheek, in de studiezalen. Het Oriëntatiecentrum is de plattegrond van de kerk in Nederland geworden, een wegwijzer in de vaak verwarrende wirwar van kerkelijk leven’.

Dagblad De Stem, 29 december 1967.

Veel materiaal is verwerkt in de reeks van 20 brochures „Oriëntatie”, in 1968 uitgegeven en verkrijgbaar tegen storting van f 16,— op postrekening t.n.v. Interdiocesane Stichting voor kerkelijke roeping, met vermelding: „Oriëntatiereeks”.

In deze reeks wordt in verschillende nummers en onder verschillende vormen de aandacht gevestigd op het contenplatieve leven.

Voor „roepingenzondag” 1969 (20 april) wordt een werkmapje uitgegeven waarin zijn opgenomen:

- Gebeden en voorbeden met aansluitende suggesties voor de homilie bestemd voor de liturgische woorddienst.
- Lesmateriaal over het thema: „mijn antwoord op de verwachtingen van anderen”.

Dit werkmapje is verkrijgbaar tegen storting van f 2,50 op postrekening 1311200 t.n.v. Interdiocesane Stichting voor kerkelijke roeping, met vermelding „werkmap”.